

نقش شرکت های بیمه خارجی در صنعت بیمه در حال ظهور چین (مطالعه ای موردی سرمایه گذاری مستقیم خارجی-FDI)

ترجمه: پریسا انصاری

کارشناس پژوهشکده بیمه

وابسته به بیمه مرکزی ایران

پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی
پرتال جامع علوم انسانی

چکیده

صنعت بیمه چین را در تبدیل اقتصاد برنامه ریزی شده به یک اقتصاد بازار آزاد بررسی می کنیم. سپس فرصت ها و محدودیت ها، عملکردها و مشکلات مؤسسات بیمه خارجی در صنعت بیمه در حال ظهور چین مورد بررسی قرار می گیرد.

این مقاله به مسائلی همچون توسعه صنعت بیمه چین از سال ۱۹۴۹ تا کنون با توجه ویژه به دوره پس از سال ۱۹۷۹ و نقش سرمایه گذاری مستقیم خارجی (FDI) می پردازد. لذا عملکرد

سرانجام، تأثیر قراردادهای سازمان تجارت جهانی WTO را بر خدمات بیمه چین، به ویژه استراتژی های چین مورد بررسی قرار می دهیم تا برای رقابتی کردن بازار بیمه داخلی آماده شویم و در نهایت با مشاهدات خود در زمینه صنعت بیمه به عنوان یک موضوع ویژه FDI به نتیجه گیری می پردازیم. شاهد این موضوع هستیم که چگونه سیاستمداران چینی تلاش کرده اند تا برای حفظ و بهره وری صنعت بیمه، یک سیاست دو جانبه توسعه صنعت بیمه داخلی با مشارکت سرمایه گذاری مستقیم خارجی را با تلفیقی از نظارت ها و قوانین اعمال کنند. همچنین رویه های روبه رشدی را در جهت توسعه بازار بیمه شناسایی کرده ایم که در زمینه های اصلاحی اقتصاد چین انعکاس یافته اند و تاحدودی منافی را برای چین به ارمغان آورده اند.

۱. نقش سرمایه گذاری مستقیم خارجی در

چین از سال ۱۹۷۹ تا ۲۰۰۰

از سال ۱۹۹۵ چین بزرگترین دریافت کننده سرمایه گذاری مستقیم خارجی (FDI) در جهان رو به توسعه بوده است. به طوری که در سال ۲۰۰۰، ۴۰/۸ میلیارد دلار دریافت نموده است. در اواخر ماه می در سال ۲۰۰۱، چین نزدیک به ۶۳۶/۳ میلیارد دلار سرمایه مستقیم خارجی

جذب نموده است. از سال ۱۹۸۰ تا اواخر ماه می سال ۲۰۰۱، در بیش از ۳۷۰۰۰۰۰ مؤسسه که بیش از ۲۰۰۰۰۰۰ مؤسسه آن در شهر های ساحلی چین فعالیت می کردند، سرمایه گذاری مستقیم خارجی صورت گرفته است. اخیراً این نوع سرمایه گذاری (FDI) در نواحی غربی و مرکزی کمتر توسعه یافته چین بوده است. سرمایه گذاری مستقیم خارجی نقش قابل توجهی را در رشد اقتصادی چین ایفا نموده است. از سال ۱۹۸۰ تا ۱۹۹۹ حدود ۲/۷ درصد از ۹/۷ درصد متوسط تولید ناخالص داخلی سالانه چین از سرمایه گذاری مستقیم خارجی به دست آمده بود. مؤسسات خارجی اخیراً نزدیک به ۲۰ میلیون کارگر چینی یا ۱۰ درصد نیروی کار شهری چین را استخدام کرده اند. ۴۰۰ شرکت از ۵۰۰ شرکت که از بزرگترین شرکت های بین المللی می باشند در چین سرمایه گذاری کرده اند. سرمایه گذاران مستقیم خارجی در صنایع سبک و سنگین چین و همچنین در فرآیند صادرات به طور وسیعی سرمایه گذاری نموده است. در زمینه هایی همچون خدمات مالی، با اینکه سرمایه گذاری مستقیم خارجی در آن کمتر صورت می گیرد، اما سرمایه گذاری مستقیم خارجی هنوز نقش مهم و روبه رشدی را ایفا می نماید. در این مقاله، نقش

سرمایه گذاری مستقیم خارجی را در یکی از موارد خدمات مالی یعنی صنعت بیمه بررسی می نماییم.

۲. صنعت بیمه چین

الف - تاریخچه: قبل از سال ۱۹۴۹، صنعت بیمه چین بیشتر توسط شرکت های خارجی که در شانگهای فعالیت می کردند، کنترل می شد. بزرگترین شرکت بیمه AIG، در سال ۱۹۴۹ در شانگهای تأسیس شد. اکثر شرکت های بیمه که شرکت های بزرگ خارجی بودند در سال ۱۹۴۹ چین را ترک کرده و برخی از آنها در هنگ کنگ مستقر شدند. از سال ۱۹۴۹ تا ۱۹۷۶ صنعت بیمه چین الزاما متوقف شد. کمتر شخصی در چین وجود داشت که دارایی شخصی داشته باشد و تقریباً تمامی شرکت های بازرگانی تحت مالکیت دولت بودند.

در سال ۱۹۷۸، چین به عنوان بخشی از اصلاحات اقتصادی (Deng Xiaoping) و سیاست های آزاد، صنعت بیمه را همراه با بازسازی شرکت بیمه مردمی چین (PIDD) که جایگاه انحصاری در بازار بیمه نوین چین داشت، راه اندازی نمود. در سال ۱۹۶۶ PICC به سه شرکت مستقل که تحت نظارت بانک ملی چین بود تقسیم بندی شد. سرانجام در سال ۱۹۹۸

گروه PICC از هم فرو پاشیده و سه شرکت PICC بدین صورت نام گذاری شد: بیمه عمر چین، بیمه اموال چین و بیمه اتکایی. در ماه نوامبر سال ۱۹۹۸ هیئت دولت مسئولیت نظارت را از بانک ملی چین به کمیسیون نظارتی بیمه چین (CIRC) محول نمود. از سال ۱۹۹۸، CIRC به یک شبکه سراسری با ۳۳ شعبه که صنعت بیمه نوین چین را نظارت می کند، تبدیل شده است. در سال ۱۹۹۲، مؤسسات خارجی در احیاسازی صنعت بیمه چین نقش مهمی را ایفا نمودند. در ماه سپتامبر ۱۹۹۲، بانک ملی چین به AIG اجازه فروش بیمه اموال و بیمه عمر را در چین داد. چندین سال بعد، AIG مجدداً ساختمان اصلی خود را Shanghai Bund به تصرف خود درآورد و معاملات خود را تا Guangzhou و سپس Shenzhen توسعه داد. از سال ۱۹۹۲ تا سال ۲۰۰۰، چین به تدریج با ورود مجدد ۱۶ شرکت بیمه خارجی موافقت نمود در حالی که تعدادی از این شرکت ها قبل از سال ۱۹۴۹ در چین فعالیت داشتند.

ب - اهمیت صنعت بیمه چین: صنعت بیمه نقش مهمی را در اقتصاد نوین چین ایفا می کند. بیمه، مؤسسات را در مقابل خطراتی از قبیل ورشکستگی، آتش سوزی، بلایای طبیعی حفظ می نماید. افراد

نیز در مواردی همچون حفظ سلامتی، زندگی، دارایی و حقوق بازنشستگی به خدمات مالی نیاز دارند. صنعت بیمه همچنین خدمات واسطه‌ای مالی مهمی را همچون انتقال بودجه از بیمه‌گذار به سرمایه‌گذار فراهم می‌سازد و این نیاز حیاتی چین در جهت توسعه اقتصادی می‌باشد. از زمانی که اقتصاد چین از قالب برنامه ریزی شده متمرکز به یک اقتصاد بازار آزاد تبدیل شده توسعه صنعت خدمات بیمه در جهت دگرگونی اقتصادی مستمر ضروری می‌باشد.

شرکت‌های بیمه خارجی از سوی دولت چین دعوت شده‌اند تا نقش مهم فزاینده‌ای را البته به صورت کنترل شده، در نوسازی اقتصاد چین ایفا کنند پس از بیست سال اصلاحات اقتصادی موفقیت آمیز، چین هم‌اکنون با مسائل اقتصادی اما حیاتی ویژه‌ای رو به رو است. مانند اصلاح مؤسسات تحت مالکیت دولت (SOE) که به اصلاحات سهم در بانکداری مربوط می‌شود. اصلاحات در هر دو زمینه احتیاج به صنعت خدمات بیمه کارآمد و با ثبات دارد. همچنین به اصلاحات در زمینه حقوق بازنشستگی و امنیت اجتماعی نیاز دارد. بهره‌وری در صنعت بیمه و سرانجام موفقیت در انجام این اصلاحات شرط لازم برای ثبات اجتماعی کشور چین می‌باشد

دولت چین از یک طرف صنعت بیمه را برای سرمایه‌گذاری خارجی و مساعدت مالی آزاد گذاشته است و از طرف دیگر سرعت و حیطة مشارکت خارجی را کنترل می‌کند تا صنعت بیمه داخلی نوپای چین را محافظت کرده و رشد صنعت بیمه را با تقاضای جامعه در خصوص خدمات بیمه‌ای تطبیق دهد.

ج - پتانسیل بازار: شرکت‌های خارجی

ترغیب شده‌اند تا بر حسب میلشان در بزرگترین بازار بالقوه بیمه در جهان شرکت نمایند. در سال ۱۹۸۰ زمانی که فعالیت بازار بیمه به عنوان اصلاحات مالی پس از سال ۱۹۷۹ مجدداً از سر گرفته شد مجموع حق بیمه به ۶۴۰ میلیون RMB (معادل ۷۷/۴ میلیون دلار) رسید.

در سال ۱۹۸۰ بازار بیمه چین رشدی معادل ۲۶ درصد داشت به طوری که در سال ۲۰۰۰ مجموع حق بیمه به ۱۵۹ میلیارد RMB (معادل ۱۹/۲ میلیارد دلار) رسید و پیش‌بینی شده است که نرخ رشد سالانه حق بیمه تا ۵ سال دیگر ۱۲ درصد باشد به طوری که در سال ۲۰۰۵ به ۲۸۰ میلیارد RMB (معادل ۳۳/۷ میلیارد دلار) افزایش یابد. با وجود نرخ بالای رشد بازار بیمه چین هنوز در مقایسه با بازارهای بیمه خارجی کوچک است.

سرمایه گذاری مستقیم خارجی: موضوع

شرکت های بیمه خارجی

بعد از اینکه چین درهای خود به روی اقتصاد جهانی باز کرد از شرکت های بیمه خارجی دعوت کرد تا در صنعت بیمه نوین چین مشارکت داشته باشند. مانند بخش های اقتصادی دیگر حضور شرکت های خارجی در صنعت بیمه مستلزم رعایت یک سری شرایط و قوانین در جهت افزایش بهره وری چین بود. در حالی که شرکت های بیمه خارجی اجازه داشتند که در رشد اقتصادی بلند مدت چین مشارکت داشته باشند. استراتژی شامل شرایطی است که در جهت اهدافی چون شروع تدریجی و تطبیقی رشد صنعت بیمه با نیازهای بیمه نوین می باشند. قبل از سال ۱۹۸۰ چین دچار کمبود در زمینه هایی بود که می توان در یک بازار بیمه پیشرفته مشاهده نمود این کمبودها عبارت بودند از: ساختار قانونی و مؤسسات نظارت کننده، کارکنان آموزش دیده، شرایط رقابتی آزاد، آگاهی مصرف کننده، تجربه در زمینه خدمات و محصولات بیمه و زیر بنای اقتصادی لازم.

با توجه به این که قبل از سال ۱۹۸۰ صنعت بیمه چین صنعتی توسعه نیافته بود دولت تصمیم گرفت تا شرایطی لازم برای اجرا را برای

برای مثال متوسط حق بیمه چین در سال ۲۰۰۰ معادل ۱۲۷ RMB (۱۵/۳۰ دلار) بود در حالی که متوسط حق بیمه در جهان معادل ۳۶۰ دلار بود. نفوذ در بازار (درصد حق بیمه در تولید ناخالص داخلی) در مقایسه با درصد جهانی بین ۶ الی ۷ درصد حدود ۱ درصد تولید ناخالص داخلی چین بود مقیاس دیگر در خصوص ارزیابی بازار بیمه چین دارایی های کل آن می باشد که در حدود ۳۳۷/۴ میلیارد RMB (۴۰/۷ میلیارد دلار) است. درحالی که دارایی های یک شرکت بیمه بین المللی در حد متوسط بالغ بر ۱۰۰ میلیارد دلار می باشد. بازار چین در مقایسه با دیگر کشورهای در حال توسعه کوچک است.

برای مثال در سال ۱۹۹۶ مبلغی که هر چینی برای بیمه هزینه می کرد معادل ۷/۶۴ دلار بود در حالی که این مبلغ در تایلند ۳۰ دلار و در هند تنها ۱/۷ دلار بود. با توجه به اینکه اقتصاد از سال ۱۹۷۹ سالانه ۸ درصد رشد داشته است و از تمامی بحران های مالی آسیا جان سالم به در برده است بیشتر سرمایه گذاران خارجی شامل افرادی که در بخش بیمه فعال هستند تمایل ندارند که بزرگترین بازار بالقوه بیمه را که به سرعت رویه رشد است ترک کنند.

شرکت های بیمه خارجی که تمایل به وارد شدن به بازار بیمه نوپای چین دارند، وضع کند. علاوه بر شرایط کلی سرمایه گذاری خارجی (بررسی و تأیید اداری، مجوزهای شرکت، بررسی امکانات، تحقیق بازار و کنترل مبادلات خارجی شرکت های بیمه خارجی نیز ملزم بودند شرایط ویژه ای را که هم صریح و هم مطلق بودند رعایت کنند. اگر یک شرکت بیمه خارجی متقاضی مجوز کار باشد باید ضوابط رسمی زیر را داشته باشد:

۱. یک اداره نمایندگی را در چین به مدت ۲ سال تأسیس نموده باشد.
۲. دارایی های شرکت مادر باید بالغ بر ۵ میلیارد دلار در سال تا قبل از تقاضا برای مجوز باشد.
۳. باید حداقل ۳۰ سال تجربه مداوم در زمینه بیمه گری داشته باشد.
۴. اقامتگاه (کشور) متقاضی باید دارای سیستم نظارتی و کنترل مالی با ثبات باشد. علاوه بر این ضوابط رسمی، عوامل غیر رسمی نیز بر فرآیند تأیید مجوز بیمه در چین تأثیر گذار هستند. اولاً شرکت باید با ارائه سمیناری مالی و راه اندازی مؤسسات تحقیقاتی و همچنین با انجام دادن تحقیقات مالی در مؤسسات آموزشی چین و در بخش های صنعتی تعهد بلند مدت خود را به

کشور چین ثابت نماید. ثانياً مقامات چینی بر مبنای چگونگی روابط سیاسی و اقتصادی دولت و همچنین اهداف سیاست خارجی چین شرکت ها را مورد تأیید قرار دهند. ثالثاً روابط تاریخی میان شرکت و کشور چین از عوامل تأثیر گذار در تأیید آن می باشد. برای مثال AIG اولین شرکت تأیید شده و تنها شرکت خارجی که ۴ مجوز را جهت فروش بیمه اموال و عمر در سه شهر دریافت نموده است در سال ۱۹۱۹ در شانگهای تأسیس شد. سرانجام مقامات چینی تلاش کردند تا برای دادن مجوز جهت فروش بیمه یک تعادل جغرافیایی در سطح دنیا به وجود آورند. اگر یک متقاضی مجوز با شرایط رسمی و غیر رسمی آشنایی داشته باشد شانس دریافت یکی از مجوزهای شخصی قانونی مؤسسه بیمه را از کمیسیون نظارتی بیمه کشور چین که در سال ۱۹۹۸ تأسیس شد. خواهد داشت (و قبل از آن باید از بانک دولتی چین مجوز می گرفت). در ۹ سال اخیر ۱۹ مجوز یعنی سالیانه ۲ مجوز اعطا شده است. فرض کنید ۸۹ شرکت خارجی بیش از ۲۰۰ نمایندگی تأسیس نموده اند و به مدت ۷ سال در انتظار گرفتن مجوز هستند. این مقادیر، مقادیری بسیار ناچیز هستند. شرکت بیمه ING بخشی از گروه ING در هلند اولین نمایندگی اش را در شانگهای در سال ۱۹۹۳

افتتاح نمود و مجوز بیمه عمر را که به صورت سرمایه گذاری مشترک بود در سال ۲۰۰۰ دریافت نمود. شرکت بیمه Minsui Marine که از لحاظ گستردگی سومین شرکت خارجی بیمه اموال در ژاپن می باشد نمایندگی هایش را در ۷ شهر چین از سال ۱۹۸۱ تأسیس نموده است اما در سال ۲۰۰۱ تأیید شده تا ۲۰ سال بعد اولین شعبه اش را در شانگهای افتتاح نماید. با اینکه فرآیند تأییدیه بسیار کند بود اما ۱۹ شرکت بیمه خارجی که مورد تأیید قرار گرفته بودند در اواخر سال ۲۰۰۰ تعدادشان بیشتر از ۱۷ شرکت داخلی بود که برای فعالیت در بخش بیمه چین مجوز گرفته بودند. تعداد شرکت های بیمه داخلی نسبتاً کم می باشند زیرا شرکت های چینی در معرض بسیاری از شرایط و موانع بوده اند. تعداد کل شرکت های بیمه در چین می توانست بیشتر از این مقدار باشد. برای مثال در چین ۴۰ شرکت مختلف بیمه برای سرویس دهی به ۶ میلیون مردم در هنگ کنگ فعالیت می کنند. پس از دریافت مجوز شرکت خارجی باید با شرایط شغلی و منطقه ای آشنایی داشته باشد تا پس از دریافت مجوز از اداره بازرگانی و مدیریت داخلی صنعت مجوز کار دریافت نماید. انواع مجوزهای بیمه خارجی مستلزم تشکیل یک سرمایه گذاری

مشترک بایک شرکت داخلی که مورد تأیید دولت است می باشد. برای مثال کلیه شرکت های خارجی که تمایل به فروش بیمه عمر دارند (به غیر از AIG در سال ۱۹۹۲) باید شریکی را از میان شرکت هایی که مورد تأیید دولت قرار گرفته اند انتخاب نمود. و به سرمایه گذاری مشترک پردازد مانند شرکت های بیمه در چین همچون (Dazhong Insurance, China Pacific, China Life) و مؤسسات عمده چینی، مانند: (Sinochem, CIIC, China National Metals and Mining, and China oil and Gas Group) برای فروش بیمه اموال شراکت لازم نیست و اجازه آن داده می شود. معامله در خصوص بیمه اتکایی برای بیمه گران خارجی ممنوع است. بعد از یافتن یک شریک (البته اگر ضروری باشد) و دریافت مجوز کاری شرکت بیمه خارجی می تواند کار بیمه را شروع کند اما مجدداً با موانع دیگری مواجه می شود. اولاً مجوز کاری تنها محدود به سه منطقه ساحلی در چین می باشد:

Guangzhou, Shanghai یا Shenzhen

از ۱۹ مجوز انتشار یافته ۱۳ تای آن مربوط به فعالیت در شانگهای بوده است. اخیراً دولت چین به شرکت های بیمه خارجی اجازه گسترش فعالیت در مناطق خاص و شهرهایی که مجاور ۳

شهر مذکور هستند را داده است. ثانیاً شرکت های خارجی تنها می توانند محصولات بیمه ای را که در مجوز آنها مشخص شده است بفروشند برای مثال آنها می توانند تنها بیمه عمر (با یک شریک چینی) یا بیمه اموال را به فروش برسانند. اضافه بر آن سرمایه گذاری مشترک خارجی بیمه عمر تنها مجاز به فروش بیمه مشخص و نه بیمه گروهی به خارجیان و چینی ها می باشد درحالی که شرکت های بیمه داخلی چینی می توانند فقط بیمه عمر گروهی را بفروشند. حق بیمه کل بیمه گروهی در شانگهای در سال ۱۹۹۶، ۱/۸۶ میلیارد RMB (۲۲۴/۶ میلیون دلار) بوده است. یعنی معادل ۶۵٪ بازار بیمه عمر در شانگهای همچنین شرکت هایی که اجازه فروش بیمه اموال را دارند تنها می توانند این نوع بیمه را به شرکت های خارجی بفروشند. حق بیمه های جمع آوری شده (توسط شرکت داخلی و خارجی) باید تنها به چندین شکل محدود سرمایه گذاری جهت داده شود (سپرده های بانکی، اوراق قرضه درازمدت یا به صورت سهام) محدودیت های دیگری که شرکت های بیمه خارجی با آن رو به رو هستند شامل حکم ممنوعیت تبعه های چینی که به عنوان مدیر کل فعالیت می کنند می باشد (شرکای چینی اغلب به عنوان رئیس هیئت مدیره فعالیت می کنند)

به علاوه تمامی شرکت های بیمه خارجی باید ۳۰ درصد از بیمه نامه هایشان توسط شرکت بیمه اتکایی داخلی (شرکت بیمه اتکایی چین) بیمه اتکایی شود. (البته این درصد برای شرکت های بیمه داخلی چینی ۲۰ درصد می باشد) یک شرط سرمایه برای تمامی شرکت های بیمه اعم از خارجی و داخلی وجود دارد سرمایه ثبت شده باید حداقل ۲۰۰ میلیون RMB (معادل ۲/۲۴ میلیون دلار) برای فعالیت در یک مکان باشد حداقل ۵۰۰ میلیون RMB (۵/۶۰ میلیون دلار) سرمایه برای فعالیت در سطح کشور نیاز است. البته تنها شرکت های چینی اجازه فعالیت در سطح کشور دارند اگر خارجیان یک سرمایه گذاری مشترک تشکیل دهند نیاز به حداقل ۲۰۰ میلیون RMB سرمایه ثبت شده دارند. تا به حال کلیه شرکت ها با سرمایه گذاری مشترک اجازه داشته اند که فقط فعالیت های داخلی داشته باشند و مالکیت در بیشتر این شرکت ها پنجاه پنجاه بوده است به طوری که شرکای خارجی و چینی هرکدام باید حداقل ۱۰۰ میلیون دلار RMB (۱/۱۲ میلیون دلار) سرمایه گذاری کنند یک روش برای سرمایه گذاران خارجی وجود دارد تا بتوانند مستقیماً از بازار بیمه رو به رشد چین بهره مند شوند از سال ۱۹۹۹ CIRC به سرمایه گذاران

را به طور موفقیت آمیزی بگذرانند سهامداران خارجی جدید شرکت به این ترتیب می باشند: حقوق بازنشستگی و بیمه عمر Winterthur، موسسه سرمایه‌گذاری دولت سنگاپور SoftBank، (GIC) در ژاپن و کلیه منابع مالی در سطح جهان. سهامداران خارجی ۲ میلیون سهام و یا ۲۵ درصد از کل سهام های معوق را خریداری کردند سهامداران خارجی توافق کرده اند که مساعدت های گسترده ای را به Takang در قالب تکنولوژی، آموزش نیروی کار، تجارت الکترونیک (E-Commerce) و همچنین فرستادن متخصصان خود به Taiking جهت بررسی مدیریت و فعالیت های شرکت و همچنین ارائه پیشنهادهای ویژه برای پیشرفت انجام دهند.

۴. عملکرد بازار شرکت های خارجی

به علت موانع بسیاری که در سر راه شرکت های خارجی برای ورود به بازار بیمه وجود دارد تا کنون شرکت های خارجی تنها در مواردی محدود در توسعه بازار بیمه چین مشارکت داشته اند از سال ۱۹۹۲ از ۱۹ شرکت بیمه خارجی تایید شده بیشتر آنها در حال حاضر در چین فعال هستند. اما هنوز کسر ناچیزی از بازار بیمه چین را به دست آورده اند. برای مثال، در سه ماهه اول سال ۲۰۰۱ حق بیمه کل برای صنعت

خارجی این اجازه داده شد که سرمایه گذاران خارجی مالکیت ۲۵ درصد از شرکت های بیمه معین را بر عهده بگیرند به طوری که هر سرمایه گذار خارجی بیشتر از ۵ درصد مالکیت نداشته باشد. CIRC شرکت های چینی را تشویق نموده است تا سرمایه پایه شان را در ازای مشارکت خارجیان افزایش دهند تا برای رقابت آینده بازار WTO آماده باشند برای مثال شرکت بیمه Xinhua چهارمین شرکت بیمه بزرگ ملی از زمان تاسیس در سال ۱۹۹۶ به سرعت رشد کرده است اخیراً این شرکت ۲۴/۹ درصد از سهامش را به مقدار ۱۱۶/۹ میلیون دلار به ۵ سرمایه گذار خارجی فروخت. این سرمایه گذاران عبارت بودند از: شرکت بیمه Zurich، موسسه مالی بین المللی (عضو بانک جهانی) شرکت بیمه عمر ژاپن Meiji، شرکت خدمات مالی هلند و یک شرکت دیگر که نامش ذکر نشده است. این فروش به طور چشمگیری سرمایه پایه Xinhua را افزایش داد. پنج سرمایه گذار خارجی توافق کرده اند که تکنولوژی پیشرفته و فوت و فن مدیریت را برای Xinhua فراهم آورند. پنجمین شرکت بزرگ بیمه عمر چین، Taikang نیز به طور مشابه اجازه سرمایه گذاری خارجی در آن داده شده است و همچنین توانسته است یک دوره کارآموزی بین المللی

مشترک خارجی در چندین شرکت از پست مدیریتی برکنار شدند. این شرکت‌ها عبارت بودند از: AXA Minmetal Assurance Co (فرانسه)، Allianz Dazhong life insurance Co (آلمان) China life and colonial life insurance Co (استرالیا) اکنون دلایل وجود ضعف‌های مدیریتی را بررسی می‌نماییم. اولاً وجود تفاوت‌های فرهنگی تاثیرگذار می‌باشد مانند تضاد میان شرکای سرمایه‌گذاری مشترک و عدم اطمینان دو جانبه و اختلاف بر سر شیوه‌های مدیریتی برای مثال AXA minmetal دارای ۷ مدیر از چهار کشور مختلف بود و آن مدیرانی که فرهنگ‌های متفاوتی داشتند نظرات متفاوتی در رابطه با مسائل مدیریتی مانند بازار بیمه، بازاریابی محصولات بیمه و دستمزد کارکنان داشتند. همچنین آنها می‌بایست به سؤالات مختلفی که از سوی اداره مرکزی AXA که ۸۰۰۰ مایل با آن فاصله داشتند مطرح می‌شود پاسخ دهند. ثانیاً بازار بیمه چین پیوسته در حال تغییر است تعداد رقبا سالانه افزایش می‌یابد برای مثال در سال ۱۹۹۶ در شانگهای تنها ۵ شرکت بیمه وجود داشت اما در سال ۲۰۰۱ تعداد شرکت‌ها به بیش از ۲۰ شرکت رسید که اکثر آنها بیمه عمر می‌فروختند. بنابراین تحقیقات در رابطه با

بیمه چین ۴۳/۷۶ میلیارد RMB (۵/۲۹ میلیارد دلار) بود. در حالی که شرکت‌های بیمه خارجی تنها ۷۱۱ میلیون RMB (۸۵/۸۷ میلیون دلار) یا به عبارتی ۱/۶ درصد از سهام بازار دریافت نمودند. در سه ماهه اول سال ۲۰۰۰ حق بیمه‌های خارجی حدود ۳۷/۵۲ درصد بود و تقریباً بیشتر از حق بیمه رقبای داخلی که تا ۳۴/۳۶ درصد افزایش پیدا کرده بود. AIG اولین شرکت خارجی که به بازار بیمه عمر Shenzhen در ماه اکتبر سال ۱۹۹۹ راه پیدا کرد در نیمه اول سال ۲۰۰۰، ۷/۷۸ میلیون RMB (۰/۹۳۹ میلیون دلار) دریافت نمود. اما سهم بازار آن ۱ درصد در بازار بیمه عمر Shenzhen بود در حالی که سهام بازار China Life ۴۳/۶۷ درصد بود. درآمد حق بیمه AIG از طریق بیمه نامه‌های جدید از درآمد سومین شرکت بزرگ بیمه عمر در Shenzhen، China pacific insurance پیشی گرفت و به سرعت کارمنداناش را از ۱۰۰ نفر به ۵۰۰ نفر افزایش داد.

شرکت‌های بیمه خارجی علاوه بر قوانین و موانع دولتی با چالش‌های بازار چین رو به رو هستند به نظر می‌رسد که مدیریت سرمایه‌گذاری مشترک در چین دشوار می‌باشد برای مثال اخیراً سه مدیر ارشد با تجربه در زمینه سرمایه‌گذاری

بازار که ۵ سال پیش انجام گرفته بود بسیار قدیمی بوده و شکاف عظیمی میان اطلاعات بازار و عملکردهای واقعی وجود داشت. ثالثاً عدم آشنایی با فضای کار در چین منجر به مشکلاتی از قبیل تعیین مکان یا محل موسسات بین المللی می شود. شرکت هایی همچون AXA, Manulife, و AIG که چندین قرن تجربه بیمه بین المللی در هنگ کنگ و چین را تا قبل از سال ۱۹۴۹ داشتند، در بازار اخیر چین جهت به کار بردن تجربیاتشان با مشکلات فراوانی روبه رو شده اند. برای مثال، شرکت های خارجی نمی دانستند که امروزه چینی ها تمایل بیشتری نسبت به بیمه یا محصولات مالی که رابطه نزدیکی با سرمایه گذاری و مدیریت مالی دارند، نشان می دهند. تحول اجتماعی دیگری که در چین بازار محصولات بیمه را تحت تاثیر قرار داده است این موضوع می باشد که نقش سنتی (guanxi) به تدریج از بین رفته است بنابراین باید با مشتریان چینی نه تنها به صورت گروههای اجتماعی بلکه به شکل فردی برخورد نمود.

۵. تاثیر توافق نامه WTO بر صنعت بیمه

چین

توافق نامه WTO چین دربرگیرنده تعهداتی جهت افتتاح صنعت خدمات مالی چین همچون بازار بیمه می باشد. این تعهدات عبارتند از:

الف) چین به شرکت های بیمه سوانح و بیمه اموال خارجی این اجازه را خواهد داد که ریسک های بالا در سطح کشور را بیمه کرده و به مدت سه سال قبل قرارداد کلیه موانع جغرافیایی را کنار خواهد گذاشت.

ب) چین به مدت پنج سال دامنه محصولات را برای شرکت های بیمه خارجی به شکل بیمه گروهی، بیمه تندرستی و بیمه حقوق بازنشستگی (در کل حدود ۸۵ درصد بازار اخیر بیمه چین) گسترش خواهد داد.

ج) چین مجوزهایی را مبنی بر ضوابط احتیاطی بدون هیچگونه بررسی نیازهای اقتصادی یا محدودیت های کمی جهت تعداد مجوزهایی اعطایی منتشر خواهد نمود.

د) از دیدگاه سرمایه گذاری چین به شرکت های بیمه عمر با مشارکت خاص اجازه مالکیت خارجی تا حد ۵۰ درصد را خواهد داد به شرطی که آزادانه یک شریک انتخاب نماید همچنین چین اجازه مالکیت ۵۱ درصد را به شرکت های با مشارکت خاص (سرمایه گذاری مشترک) که بیمه عمر نمی فروشند واگذار خواهد نمود و اجازه تشکیل شعبات خارجی را در مدت ۲ سال می دهد طبق توافق نامه WTO بیمه اتکایی نیز به طور کامل برای سرمایه گذاران خارجی

آزاد می باشد. (۱۰۰ درصد بدون هیچ مانعتی) اینگونه تغییرات باید به طور وسیعی فرایند اعطای مجوز را طی پنج سال آینده افزایش داده و نتیجتاً بر رقابت خارجی در بازار بیمه نوپای چین بیافزاید. برای مثال اکثر ۸۹ شرکت خارجی با نمایندگی هایشان باید هم اکنون بتوانند برای فعالیت درخصوص بیمه سوانح در هر جایی از چین مجوز دریافت کنند. از دیدگاه بیمه عمر آنها خواهند توانست که آزادانه شرکای چینی JV (سرمایه گذاری مشترک) را برای فعالیت در هر جایی از چین انتخاب نمایند. همچنین شرکت های خارجی باید بتوانند بدون هیچ مانعتی به بازار بیمه اتکایی راه پیدا کنند. یک بخش مهم رقابت کارکنان آموزش دیده و با تجربه چینی می باشند. با وجود اینکه در برنامه های آموزشی بیمه گسترش سریعی را مشاهده کرده ایم از مساله گسترش مورد انتظار در تعداد شرکت های بیمه خارجی به تقاضای فزاینده برای متخصصان صنعت بیمه چین تعبیر می شود. شرکتهای خارجی می توانند تا دستمزدهای بیشتر و فرصت های توسعه شغلی بهتری را برای جذب افراد با استعداد چینی ارائه دهند. بخش دیگری از رقابت در جهت جلب اطمینان مردم خواهد بود. اخیراً تشخیص میان محصولات بیمه داخلی و خارجی برای مشتریان

چینی مشکل می باشد رقابت در جهت جلب اطمینان مشتریان خواهد بود رقابت خارجی به نحو چشمگیری افزایش خواهد یافت زیرا شرکت های خارجی می توانند تجربه های ارزشمندی را در خصوص توسعه و بازاریابی انواع محصولات و خدمات بیمه ارائه دهند اما کلیه محصولات و قیمت ها باید توسط CIRC تایید شود. برای مثال AIG تکنیک های فروش را به بازار بیمه عمر شخصی در شانگهای عرضه نمود.

۶. اقدامات صنعت بیمه چین برای توافق نامه WTO

دولت چین اقدامات و گام های بسیاری برداشته است تا بازار بیمه چین را برای رقابت های پس از قرارداد WTO آماده سازد. الف) دولت چین از طریق قوانین جدید CIRC برای موسسات بیمه به طور کلی و همچنین موسسات بیمه خارجی، ساختار قانونی را بهبود می بخشد، این دولت در نظر دارد تا قانون بیمه را در آینده ای نزدیک تجدید نظر نماید. CIRC یک نظام کنترل کننده را با ۳۳ شعبه در کل چین جهت آمادگی برای توسعه صنعت بیمه چین توسط شرکت های بیمه داخلی و خارجی ایجاد نموده است.

ب) چین برای اینکه ساختار بازار بیمه اش

سرمایه گذاران سازمانی چین هستند تا سرمایه خود را افزایش دهند در سال ۲۰۰۰، China life, PICC عملکرد و نیروهای کاریشان را به ترتیب تا حد ۳۸۳,۳۰۰ تجدید سازمان نموده و بر کارایی شان افزوده اند بسیاری از شرکت های بیمه چینی اتحادیه هایی را با بانک ها و دیگر موسسات مالی ایجاد نموده اند تا بازاریابی امکانات سرویس دهی به مشتری را تقویت نمایند.

موسسات مالی Pingan و بانک توسعه Guangdong با همکاری یکدیگر کارت اعتباری به مشتریان اعطا می کنند بانک های تجارتي و صنعتی چین ICBC و بزرگترین بانک تجارتي چین و شرکت بیمه دولتی چین توافق نامه ای را برای همکاری بلندمدت امضاء نموده اند به طوری که هر کدام در قالب نماینده دیگری فعالیت می کنند. مثلاً ICBI حق بیمه ها را جمع آوری نموده و خسارات را به نمایندگی از PICC پرداخت می نماید. شرکت های چینی نیز تشویق شده اند که محصولات بیمه جدیدی را ایجاد نمایند مثلاً بیمه های جدید ارتباط واحد محصولات بیمه را با سرمایه گذاری های مالی ارتباط می دهد. Chineselife نیز تلاش کرده است تا کیفیت خدماتش را از طریق تاسیس مراکز خدمات به مشتری در ۳۴۰۰ شعبه اش در

را توسعه بخشد اقدامات وسیعی از قبیل تأیید سه کارگزار بیمه چین توسط CIRC تاسیس ۳۳ نمایندگی متخصص چین و همچنین از طریق تأیید سه ارزیاب خسارت (ضرر و زیان) جهت توسعه بازار بیمه واسطه انجام داده است. CIRC جهت در نظر گرفتن شرکاء برای شرکت های بیمه عمر و همچنین جهت افزایش تعداد شرکت های چینی (تا مرز ۱۷ شرکت) چهار شرکت بیمه جدید اعم از Hengan, shegming, doriental. Minsheng را تأیید نموده است. CIRC به این شرکت های بیمه چینی اجازه فعالیت در بیشتر مناطق چین را داده است دو شعبه از شرکت بیمه اتکایی چین برای افزایش توانایی چین جهت عرضه محصولات بیمه اتکایی افتتاح شده است.

ج) برای آماده سازی شرکت های چینی در رقابت های آینده بازار با ورود شرکت های بیمه خارجی CIRC شرکت های بیمه داخلی را تشویق نموده است تا در صدد کارآموزی خصوصی بین المللی برای افزایش سرمایه پایه برآیند. برای مثال Taikang, Xinhua در سال ۲۰۰۰ کارآموزی خصوصی را به اتمام رسانیده و به طور چشمگیری سرمایه شان را افزایش دادند. سه شرکت دولتی بیمه اعم از China Reinsurance, PICC, China life در صدد فروش سهم شعبه هایشان به

سطح کشور بهبود بخشد PICC یک hotline (تلفن مستقیم) مستقیم ۲۴ ساعته برای ارائه خدمات به مشتریان بیمه اش راه اندازی نموده است.

د) دولت چین آموزش و دیگر ابزار پشتیبانی را برای شرکت های بیمه چینی تدارک دیده است. CIRC کلاس های مختلفی را برای مدیران ارشد شرکت های بیمه چینی برگزار کرده است تا آنها را برای مدیریت بهتر در شرایط رقابتی آینده یاری دهد. CIRC به شرکت های بیمه چینی این اجازه را داده است که تا قسمتی از درآمدهای حق بیمه شان را در بودجه سهام چین سرمایه گذاری کنند که این درصد برای شرکت های بیمه تعیین شده ۱۵ درصد-۱۰ درصد در سال ۲۰۰۰ بوده است. این اقدامات باید به شرکت های بیمه چینی کمک کند تا کارآمد بوده و در برابر نیازهای مشتری پاسخگو باشند. این اقدامات با تلفیقی از گسترش تعداد و انواع شرکت های بیمه چینی باید به چین این توانایی را بدهد تا در رقابت آینده بازار بیمه چین WTO بهتر عمل کند.

۷. نتیجه گیری

صنعت بیمه چین در ۲۰ سال اخیر و به ویژه از سال ۱۹۹۲ که FDI (سرمایه گذاری

مستقیم خارجی) در بازار صورت گرفت بسیار سریع پیشرفت نموده است چین از زمانی که تقریباً هیچگونه خدمات بیمه ای وجود نداشته است آغاز خوبی داشته است. FDI از نظر تخصص در صنعت و همچنین از نظر سرمایه خارجی (البته به مقدار ناچیز) چین را یاری داده است هم اکنون در نتیجه مذاکرات WTO چین توافق کرده است تا بازار خدمات مالی اش را همچون بیمه آزادتر بگذارد. با توسعه صنعت بیمه تا این زمان تغییرات آینده تغییراتی رو به رشد خواهد بود حتی بعد از دوره پنج ساله قرارداد WTO.

توافق نامه WTO اقدامات اصلاحی دیگری را برای آماده سازی بازار بیمه داخلی چین در برابر مشارکت و رقابت افزایشی خارجی انجام داده است. با وجود توافق نامه WTO دولت چین نظارت کافی اعمال خواهد نمود تا حداقل حفاظت از صنعت نوپای چین را تضمین نماید.

به اعتقاد ما با تلاش مداوم اصلاحی در زمینه مشارکت خارجی، چین به طور موفقیت آمیزی خواهد توانست تقاضاهای افزایشی بازار داخلی را برآورده نموده و در برابر رقابت فزاینده شرکت های بیمه خارجی آماده باشد. بازار بیمه چین با سرعت معقولی رو به رشد خواهد بود و هم شرکت های بیمه خارجی و هم شرکت های

بیمه چینی هر دو در این مساله سهم خواهند بود. از سال ۱۹۹۲ صنعت بیمه چین به طور مستقیم و غیر مستقیم از FDI سود برده است و بنابراین از FDI در بخش بیمه استقبال به عمل خواهد آمد در حالی که انتظار می رود رقابت خارجی افزایش یابد.

واژگان کلیدی :

توسعه صنعت بیمه بازار بالقوه بیمه بازار بیمه پیشرفته

منبع :

The Role of Foreign insurance companies in china's emerging insurance industry : AN FDI case study , college of business and administration university of Colorado at Denver .

پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی
پرتال جامع علوم انسانی